

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

2. Η ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΕΠΟΧΗ : ΟΙ ΕΡΙΔΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ (σελ. 34-35)

1. Να καταγράψετε τον ορισμό της εικονομαχίας, τους πρωτεργάτες και τις ενέργειές τους.

2. Μελετώντας το πιο κάτω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να καταγράψετε τις αιτίες εκδήλωσης της εικονομαχίας:

«Είναι αλήθεια ότι με την πάροδο του χρόνου δεισιδαίμονες προλήψεις συνδέθηκαν με την προσκύνηση των εικόνων. Πιστοί των λαϊκότερων κυρίως στρωμάτων και μοναχοί αφελείς και απαίδευτοι απέδιδαν ολόένα και μεγαλύτερη σημασία στην προστατευτική δύναμη όχι πια του εικονιζόμενου προσώπου, αλλά του ίδιου του αντικειμένου, της φορητής εικόνας, τελώντας παράλογες πράξεις, που θύμιζαν ειδωλολατρία. Έτσι κατά τη βάπτιση έφερναν την εικόνα στη θέση του αναδόχου, έπαιρναν από το χρώμα της ξύσμα, το οποίο αναμίγνυαν στη θεία μετάληψη ή το μεταχειρίζονταν για θεραπευτικούς σκοπούς»
(Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. Θ', σελ. 28.)

3. Μελετώντας τα πιο κάτω παραθέματά να σημειώσετε τα κυριότερα επιχειρήματα των εικονομάχων και των εικονολατρών.

Επιχειρήματα των εικονολατρών

Εφόσον προσκυνώ και σέβομαι το σταυρό και τη λόγχη, τον κάλαμο και τον σπόγγο, με τα οποία οι θεοκτόνοι Ιουδαίοι προσέβαλαν και σκότωσαν τον Κύριό μου, γιατί όλα αυτά στάθηκαν όργανα του έργου της σωτηρίας των ανθρώπων, πώς να μην προσκυνήσω και τις εικόνες που κατασκευάζουν οι πιστοί με αγαθή προαίρεση και με σκοπό τη δοξολογία και την ανάμνηση των παθημάτων του Χριστού; Και εφόσον προσκυνώ την εικόνα του σταυρού που κατασκευάζεται από οποιοδήποτε υλικό, πώς να μην προσκυνήσω την εικόνα του Χριστού που κατέστησε σωτήριο τον σταυρό; Ότι δεν προσκυνώ την ύλη είναι φανερό, διότι, αν καταστραφεί το εκτύπωμα ενός σταυρού που είναι κατασκευασμένος από ξύλο, παραδίδω το ξύλο στη φωτιά. Το ίδιο συμβαίνει και με το ξύλο των εικονισμάτων, όταν αυτά καταστραφούν.

Ιωάννης Δαμασκηνός, Περί εικόνων, Λόγος δεύτερος, κεφ. 19, Migne, Patrologia Graeca, τ. 94, στήλη 1305.

Επιχειρήματα των εικονομάχων

Οι εικόνες αναπληρώνουν τα είδωλα και άρα αυτοί που τις προσκυνούν είναι ειδωλολάτρες [...]. Όμως δεν πρέπει να προσκυνούμε κατασκευάσματα των ανθρώπινων χεριών και κάθε είδους ομοίωμα [...]. Πληροφορήσέ με ποιος μας κληροδότησε αυτή την παράδοση, δηλαδή να σεβόμαστε και να προσκυνούμε κατασκευάσματα χεριών, ενώ ο Θεός απαγορεύει την προσκύνηση, και εγώ θα συμφωνήσω ότι αυτό είναι νόμος του Θεού.

Από επιστολή του Λέοντος Γ' στον πάπα Γρηγόριο Β', *Travaux et memoires* 3 (1968) 279.

4. Να αναφέρετε τέσσερις (4) συνέπειες της ήττας των εικονοκλαστών.

5. Να επισημάνετε τις συνέπειες που είχε η Εικονομαχία στους τομείς της εξωτερικής πολιτικής, στην τέχνη και στα γράμματα.

3.Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ Γ' ΚΑΙ Η ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΟΧΗΣ (σελ. 36-38)

1.Σύντομα Κατατοπιστικά:

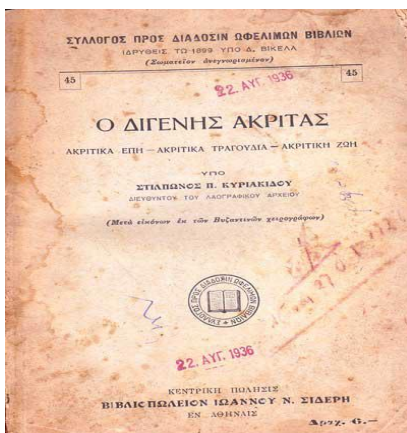
α. Ίδρυση της σχολής της Μαгнаύρας. (ίδρυση, διεύθυνση, σχολές, δραστηριότητα)

β. Φώτιος (ρόλος, ασχολίες, σημαντικότερο έργο, έργα)

γ. Ακριτικά τραγούδια (ορισμός, βασικοί ήρωες, μετάδοσή, αξιολόγησή τους)

1. ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (σελ48-49)

1. Ποια νέα τάξη δημιουργήθηκε στις πόλεις μετά τον 9^ο αι. και τι γνωρίζετε γι' αυτήν;
2. Η κοινωνία της υπαίθρου τον 9^ο αι. περιλάμβανε δύο βασικές κοινωνικές τάξεις. Ποιες ήταν αυτές και ποιες σχέσεις είχαν μεταξύ τους.
3. Τι ήταν οι συντεχνίες και πως λειτουργούσαν;

2. Η ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΥΝΑΤΟΥΣ (σελ. 50-51)

1.Αφού διαβάσετε το πιο κάτω παράθεμα και σύμφωνα με τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Τι ήταν οι « Νεαρές » που εφάρμοσαν οι Μακεδόνες Αυτοκράτορες και πού αποσκοπούσαν;

β. Να παρουσιάσετε δύο (2) μέτρα / νόμους που εφάρμοσαν οι Μακεδόνες αυτοκράτορες που εξυπηρετούσαν το σκοπό αυτό.

γ. Ποια διπλή σημασία είχε για το βυζαντινό κράτος η διατήρηση και προστασία της τάξης των ελεύθερων αγροτών;

Οι Δυνατοί και οι Υπερέχοντες στο θέμα των Θρακησίων, περιφρονώντας τους βασιλικούς νόμους, το φυσικό δίκαιο και τη δική μου προσταγή, δε σταματούν να εισέρχονται στα χωριά και προφασιζόμενοι την αγορά, τη δωρεά ή την κληρονομιά κτημάτων, να τυραννούν τους πένητες χωρικούς και να τους κάνουν μετανάστες στον τόπο τους και στα κτήματά τους.

« Νεαρά, Μάρτιος 947μ.Χ », Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος

Όλες οι αγοραπωλησίες που έγιναν ανάμεσα σε πένητες και δυνατούς δεν ισχύουν και είναι παράνομες. Γι' αυτό αποφασίζουμε την επιστροφή των κτημάτων στους πένητες, χωρίς την απόδοση των χρημάτων της αγοράς, ούτε των φόρων και των δαπανών καλλιέργειάς τους. Είναι αυτονόητο ότι η διάταξη αυτή ισχύει και για το μέλλον... Οι δυνατοί επιθυμούμε να αγοράζουν ακίνητα από τους δυνατούς, οι δε στρατιώτες και οι πένητες γεωργοί επιτρέπουμε να συναλλάσσονται με τους όμοιους της δικής τους τάξης...

« Νεαράί », Βασίλειος Β΄

... Ανακουφίστηκαν οι πένητες με το να μπορεί ο καθένας τους να εργάζεται άφοβα τη γη του και να γεύεται τα αμπέλια του και να δρέπει τις ελιές και τις συκιές του τις πατρικές και να αναπαύεται στη σκιά τους και να χαίρεται τους κόπους του, χωρίς να υπάρχει κανείς να τολμήσει να του τα αρπάξει...

« Χρονογραφία », Συνεχιστής Θεοφάνης, 258.17.

2. Ποια ήταν τα νομοθετικά έργα που εκδόθηκαν από τους Μακεδόνες;

3. Να εντοπίσετε τα βασικά σημεία της Νεαράς του 996, αφού λάβετε υπόψη ότι αυτή καταργούσε το νόμο ο οποίος μετά παρέλευσης 40ετίας, απήλλασσε τους δυνατούς από την υποχρέωση να αποδώσουν στους πένητες τα κτήματα που είχαν σφετεριστεί.

Νεαρά του Βασιλείου Β' (996)

Οι πρόσθετες περιουσίες που απέκτησαν οι δυνατοί στις κοινότητες των χωρίων μέχρι την έκδοση της πρώτης Νεαράς του προπάππου μας και αυτοκράτορα Ρωμανού του Πρεσβυτέρου και πιστοποιούνται με έγγραφα δικαιώματα και αξιόπιστες μαρτυρίες, να διατηρηθούν και να παραμείνουν στην κατοχή τους, σύμφωνα και με τους παλαιούς νόμους.

Από τότε που εκδόθηκε αυτός ο νόμος του Ρωμανού του Πρεσβυτέρου (922) ως σήμερα, 1η Ιανουαρίου της 9ης ινδικτιώνος του έτους 6704 (=996), αλλά και στο εξής, διακηρύσσουμε ότι η τεσσαρακονταετία δεν επιτρέπεται καθόλου να ενεργοποιηθεί κατά των φτωχών, στις περιπτώσεις που έχουν δοσοληψίες με τους δυνατούς, αλλά οι περιουσίες πρέπει να αποδίδονται στους φτωχούς και οι δυνατοί να μη δικαιούνται να πάρουν πίσω το αντίτιμο της αγοράς αυτών των τόπων και τα έξοδα των βελτιώσεων [που έκαναν], γιατί και την ανωτέρω νομοθεσία αποδεδειγμένα έχουν παραβιάσει και γι' αυτό αξίζουν περισσότερο την τιμωρία [...].

Και δεν θεσπίζουμε τα μέτρα αυτά μόνο για το μέλλον, αλλά τους προσδίδουμε και αναδρομική ισχύ. Επομένως ισχύουν για το παρελθόν ως το έτος που μνημονεύουμε πιο πάνω (=922) [...].

N. Svoronos, Les nouvelles des empereurs Macedoniens..., έκδ. Π. Γουναρίδης, Ε.Ι.Ε./Κ.Β.Ε-ΜΙΕΤ, Αθήνα 1994, 204.